1-36 h 97 -

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlapkönyvtári
Nyvedéknapló
1910 sz. 786 sz.

4.26

IV. évfolyam. 1910. január hó 1. 1. szám.

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekü hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 korona
Negyedévre	2 korona

Kiadja: a »Jánosháza és Vidéke« lapkiadóvállalat.

Dr. MARTON ADOLF felelős szerkesztő.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.

Megjelenik minden szombaton.

Nyilttér sora 40 fillér. Hirdetések megegyezés szerint készülnek.

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA 1971

Előfizetési felhivás.

Az ujév megnyiltával uj előfizetést nyitunk lapunkra.

A közönség anyagi és erkölcsi támogatását kérjük ismét, hogy elérhessük azon célt, amelyet magunk elé tüztünk.

A társadalomnak — sajnos — sok a fattyuhajtása, de bátran felléphetünk ennek a kiirtására, ha a közönség velünk tart.

Már eddig is gigászi harcot kellett megvivnunk, de eredménnyel. Érezhető munkásságunk hatása, már gátat vetettünk egyesek garázdálkodásának.

»Már enyhül a fég s tisztul a határ".

Mindent a *köznek*, semmit sem magunknak, — ez a jelszavunk.

Hogy ezt betartottuk, erről a közönség meggyőződhetett s mi felemelt fővel léphetünk a nép itélőszéke elé.

Az igazság pallosával láthatják bennünket a küzdőtéren, ezért tarthatjuk ma is mocsoktalan azon zászlót kezünkben, amelyet a közérdekért kibontottunk, inkább elbukunk, de bemocskolni nem engedjük.

A közönség zócsöve akarunk lenni mindenkor, önzetlenül akarunk harcolni, tovább is dolgozni a közügyekért.

JÁNOSHÁZA és VIDÉKE szerkesztősége.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	8 kor.
Félévre	4 »
Negyedévre	2 »
Tanitóknak egész évre	4 kor.

Évfordulók.

Irta: Dr. Marton Adolf.

Mellőzzük ez alkalommal a visszapillantást az elmult évre, mivel a közönség szemmel tartotta folyton munkálkodásunkat és lépésről-lépésre kitartott mellettünk.

Programmot akarunk adni ismét, amelynek a keresztülvitelére vállalkozunk.

Az utcák kövezése, a csatornázás már égetővé válik, a kaszárnya átalakitása akár bér-, akár városházává folötte [illegible] dehogy az a holt tőke, [illegible] nem hozza [illegible] tovább is parlagon heverjen.

A modernisálásnak, a [illegible] vagyunk a hivei, ily irányban szeretnők a városházai politikusok lelkét is átvarázsolni. Lássák be már ott is, hogy a maradisággal csak szégyen háramlik Jánosházára.

Joó János.

I. SZÉCHENYI KÖNYVTÁR

Irta: Jakab Ödön.

Joó János fürge, zömök kis ember volt. Korára nézve már ugy hatvanas lehetett, de azért senki sem becsülte volna idősebbnek ötven esztendőnél. A haja csak a füle környékén volt deres egy kissé, vastag, eszterhás bajusza pedig egész fekete volt. Valami bizalomkeltő nyájas mosolygás ülte örökké a képét s olyan egyenesen nézett az ember szemébe, [illegible] karonfogva járt a becsülettel. Pedig Joó Jánosról sok apró-cseprő dolgot suttogott a fáma, hanem nyiltan soha senki sem vádolta. Mindenki tartózkodott az ő személyes ügyeit bolygatni, mert aki valahol rosszat mondott róla, azt a legelső éjjeli találkozáson ugy »megleckéztette«, hogy napokig feküdte az ágyat. Ezokból voltak vele szemben annyira kiméletesek az embertársai.

Joó János, mióta csak az eszemet tudom, mindig a mi emberünk volt. Fiatal korában az apámat szolgálta, aztán az öreg halála után, a hagyatékkal ő is reám szakadt. Magának is volt ugyan egy kevés gazdasága, de azért nálam is mindennap megfordult. Hol erre, hol arra használtam. Mindennel meglehetett bizni, ámbár semmiben sem mutatkozott kiváló embernek. Legfőbb érdeme abban állott, hogy kéznél volt mindig, mikor kellett. Szinarany karakternek az apám sem tartotta soha, de szembeszökőbb hibát sem szokott elkövetni. Ha a keze alól itt-ott valami elveszett, abból rendesen ugy kimosta magát, hogy némi gondatlanságon kivül egyebet mit sem lehetett feltudni az ő rovására.

Az utóbbi években erdőkerülőnek tettem meg Joó Jánost. Erre őt itéltem a legalkalmasabbnak. Üres idejében amugy is erősen szerette bujni az erdőket, ahol suttyomban nem egy nyulnak — kérte el az igazolványt. Mert gonosz puskás volt! Vadász-engedélynek ugyan még a szinét sem látta tán soha. Az efféle »hivatalos hókusz-pókusz« nem fért a fejébe. Megélt ő anélkül is.

Egy délelőtt a tornácomon ültem, böngészve a legujabb lapokat. Hát amint ott ülök, egyszer csak előttem terem Joó János, nagy alázatosan.

— Adjon Isten jó napot, — tekintetes uram!

— Adjon Isten János! Hát mi jóban jár?...

Joó János nagyot sóhajtva legyintett:

— Nem is lehet manapság jóban járni tekintetes uram! Erősen romlottak a népek [illegible]

— Baj mindig van tekintetes uram! Hanem hát én most a méterek irányában jöttem.

— Nos?

— Képzelje tekintetes uram: valaki az éjjel két méter fát az erdőről ellopott! Hogy a kötél egye meg a nyakát.

Megboszankodtam, mikor ezeket hallottam s haragosan mondám:

— Hát mért fizetem magát, ha igy vigyáz a fára? Jól tudja, hogy azt a hatvan

STERN MÓR FIA

hornyolt tetőcserép-gyára Jánosháza. Számos elismerő levél és kitüntetés. Állandóan kapható: I. rendű tégla 32 K.
II. „ „ 24 „
Hornyolt tetőcserép: 60 „
Apró tetőcserép: 40 „

A legfontosabb dolog a biróválasztás. Több mint féléve csak ideiglenes megbizott vezeti a város ügyeit. Olyan ember kell birónak, aki értelmes, eszes. erélyes. Aki független anyagilag, épugy pártoktól egyaránt.

Mig biró nincs, addig programmunk csak a levegőben lóg. Csak a biróval, aki a modernismusnak és haladásnak a hive, dolgozhatunk vállvetve Jánosházáért.

Rendezni kell a biró és előljárók fizetését is. Ha a középkorból maradt reánk, hogy a biró csak 12 forintot kap itt fizetésképpen egy pár csizmára, ezt el kell törölni.

Ki kell számitani, hogy átlag menynyire rughat a napidij s másféle kiadása a birónak, ezután kell megállapitani a fizetését.

Legyen a biró fizetése 500—600 korona, ily módon megállapitható az előljáróké is.

Ily körülmények közt nem lesz ok a biró meggyanusitására, igy nem adhat alkalmat uton-utfélen a különféle rágalmakra. Ily körülmények közt nem illetheti egyik előljáró a másikat vagy a birót szemrehányással, hogy »én 1 koronáért *járok* egész nap, te pedig 3 koronáért *ülsz*«.

Ezt csak nemrég hallottuk.

Nem lesz ok a mende-mondákra sem, hogy »a jó napidijakat megosztják maguk közt azok, akik a husosfazékhoz közel ülnek, a silányabbal pedig a szomszéd száját tömik be«

Ennek a komámrendszernek is legyen vége

A jánosházai kántorválasztás.

Csöndben kezdődött, a lehető legnagyobb zsivajjal végződött; amint már ez igy szokás.

Kedden, azaz dec. 28-án volt a nagy mérkőzés. — A nép már fél kilenckor gyülekezett; kilencre már az egész templom környékét ellepte. Ment a találgatás: ki lesz a kántor, melyik lesz a kántor? Lehetett válogatni nyolc közül. Válogattak is. Egyiknek a szőke, másiknak a barna, harmadiknak a magas, negyediknek a kicsi tetszett. Szóval: gusztus szerint válogattak. Kiváncsi volt mindenki, melyik kerül ki győztesen a pályázók közül.

E találgatás, vizsgálgatás és sugdozások között egyszerre csak megérkezett az iskolaszék. A nép azonnal betódult a templomba, helyet foglalt, hogy meghallgassa a pályázók *orgonálását* és *énekét*, mert hát eszerint *akart* választani.

A felszólitásra egymásután ültek az orgonára: Nagy József pápóci, László Géza pápakovácsi, Strokay Károly csényi, Novák Pál és Fehér István jánosházai, Gyarmati János, Németh András bánokszentgyörgyi, Török István tárnoki tanitók. Mindegyik orgonált és énekelt egy szabadonválasztott éneket, de ezenkivül responzálniok is kellett. — Mindegyikre volt valami megjegyzés. Egyikre jó és kedvező, a másikra rossz és kedvezőtlen. Egyesek kivánságára ujból felültek az orgonára és énekeltek Németh András, Fehér István és Strokai Károly. Mikor ezek elénekeltek, a kántorpróbának vége lett. A sok megjelent tanitónak — tehát szakértőnek, de meg azoknak is, akiknek csak egy kis hallásuk volt — a véleménye az volt, hogy a legjobb kántorok: Novák Pál, Fehér István és Gyarmati János. Remélhető volt, hogy ezek közül fogják valamelyiket megválasztani.

A tömeg a próba után azonnal indult és sietett az iskola udvarára, hogy minél jobb állást vegyen, hogy hangjával minél jobban irányitsa a választást. Irányitotta is!

A bölcs iskolaszék, amelynek tulajdonképpen választania kellett volna, a lehető leggyávábban viselkedett. Miért? — Mert az iskolaszék az iskolai dolgokban — tehát a választásokon is — maga rendelkezik minden beleszólás nélkül. Azért bizta meg a nép a tagjait, hogy helyette ők végezzenek el mindent, ami az iskolaügyre vonatkozik, mert tudja jól, hogy egy nagyközség összes népe egy és ugyanazon dologban soha dülőre nem jut. — Tehát a legnagyobb helytelenség, a legnagyobb tudatlanság volt az, mikor kihirdettette, hogy a nép hangulata után akar választani. Melyik népnek a hangulata után? Azé után-e, mely reggel teleissza magát, mely naphosszat a házak sarkait támogatja, mely semmi terhet nem visel, mely kapható jó pénzért mindenre? Vagy pedig a józan és teherviselő nép után-e, mely meg tudja itélni, hogy melyik jó kántzr és melyik nem, melyik kell és melyik nem? — Hogy lehet itt a népnek a hangulata után itélni, választani, mikor a tulajdonképpeni nép ott sem volt? Persze, az iskolaszék félelmében azt sem tudta, mit csinál. Azt nézte csak, hogy ennek a jelöltnek a pártján mennyen orditoznak, de azt nem látta, hogy *kik* és *miféle alakok* orditoztak.

Rossz volt, de igen rossz volt az, mikor az iskolaszék kihirdette, hogy a három legjobb bizonyitványu közül válasszon a nép, — megint csak az ottlevő nép. Most igazán nem tudtam, hogy mit akarnak ezek az urak. Mindig azt hajtogatták, hogy kántort akarnak választani s nem tanitót — tehát ki hogyan tud orgonálni és énekelni — s most mégis bizonyitvány után indult. Igy kiesett a választásból a két jó kántor: Fehér István és Gyarmati János. Később meg már szó sem volt róluk. De megmaradt Novák Pál, mint akinek kitünő oklevele volt és jó kántor is; vele szembe pedig Németh András, a kitünő bizonyitványu, de a pályázók közül a legrosszabb kántor. — A lárma nőtt, a zsivaj elhallatszott a község végeire, de megegyezés nem volt, pedig már az idő jól előrehaladt. Az iskolaszék tehetetlen volt, félelmében nem mert szavazni.

Végül jött az a tapintatlan kijelentés az iskolaszék részéről, hogy akik a Novákot akarják, álljanak az egyik felére, akik pedig a Németet akarják, álljanak a másik felére. Erre a tömeg ketté szakadt s mindkét fél teljes három órán keresztül éltette a maga jelöltjét változó szerencsével. A szitkok és káromkodások minduntalan röpködtek, de a gyalázkodások sem hiányzottak.

Már türelmetlenül várta mindenki az

---

méter fát télire vágattam! Nekem arra szükségem van a legutolsó szálig!

Aztán hozzátettem:

Hátrébb hogy ellenőrizzem a béréből.

Joó János nagy tisztességtudással kezdett engesztelni.

— Ne haragudjék tekintetes uram! — Eléggé szégyenlem, hogy igy van! De mit csináljak? Nem ülhettem az éjszaka az erdőn. Haza kellett jönnöm, mert olyan görcsöm volt, hogy koszoruba kötött! A feleségem is megmondhatja.

Majdnem sirt a hangja.

— Ezt a nyomoruságot használta fel valami gazember! Különben nem merte volna a lábát oda tenni! Hiszen emlékezhetik a tekintetes ur, az én kezem alatt máskor nem volt hiba.

— Nem a fenét! Néhány métert tavaly is elloptak!

— Joó János egész önérzetesen tiltakozott:

— Engedelmet instállok! Abban nem én voltam a hibás. Mindig akkor vitték el, mikor a tekintetes ur ide az udvarba hivatott. Két helyt nem lehet az ember!

Kevés ideig elgondolkodott, jobbra-balra szomorúan mozgatta a fejét, [illegible] nélkül bánkódik. Hanem utoljára ismét visszatért a hangja:

— Egyébiránt igaza van tekintetes uram! Ha kár esett: állom a béremből. De aztán ne adja az Isten, hogy azon az erdőn valakit csak átmenni is lássak! Mert ugy összetöröm, hogy lepedőben viszik azt haza. Nem bánom, ha a tömlöcbe veszek is.

Ez a nyilatkozat egy kissé megkökkentett. Mert mégsem szerettem volna, hogy éppen őszrekelve erdőkerülő nélkül maradjak esetleg. De még az elkeseredésből világosan láttam, hogy Joó János ebben az esetben csakugyan alig lehet hibás. Beteg volt szegény s nem tudott vigyázni. Ez pedig megesheti akármelyik erdőkerülővel. Megsajnáltam a szegény embert s szelidebb szavakkal fordultam feléje: — Na jól van, János! Most az egyszer belenyugszom még ebbe a kárba is. De máskor jobban vigyázzon ám! S nehogy ártatlanul megverjen valakit, mert baj lesz belőle!

Joó János hálálkodva köszönte meg a jóságomat s menyét [illegible] hogy jövőre nem lesz baj. Aztán dörmögve távozott.

Amint egyedül maradtam, a dolog ismét bosszantani kezdett. Tapasztalásból tudtam, hogy az efajta lopások rendesen folytatása is van. S ki tudja: vajon csak két métert loptak-e el? Hátha több is hiányzik még? Délután már nem birtam nyugodni. Vettem a puskámat s elindultam az erdőre, hogy magam számjáljam meg a métereket.

Az erdőn azonban elfogott a csodálkozás . . . Ismét számitom, meg ismét számitom, s akárhogy számitom: nincs hija a fának! Mind a hatvan méterrakás megván!

— Hát ez az ember megbolondult? gondolám magamban. Ez már mégis érthetetlen dolog!

Veszem a mezőt egyenesen a falu vége felé. Ott lakott Joó János. Tudtam, hogy ugy naphaladt tájban vacsorára mindig hazake-

eredmény kihirdetését, de az iskolaszék még mindig nem határozott. Hogy mit csinált ennyi ideig odabenn az iskolateremben, fogalmam sincs róla. De annyit láttam, hogy az elnök ölbetett kézzel nézte az iskolaszéki tagokat, a tagok pedig nézték az orditozó tömeget. Hát, uraim, igy választani nem lehet! Vagy, vagy! Vagy ne legyen iskolaszéki tag s nem lesz kétes helyzetben, vagy pedig ha az, akkor tessék bátran, a legjobb meggyőződés szerint azonnal leszavazni. De hogy a választást 5 órán keresztül elhuzni és a kedélyeket a végsőig felcsigázni, az már mégis sok; még eddig ez nem történt meg a kántorválasztásnál széles e hazában.

Az egész választást öt perc alatt el lehetett volna intézni! Előző napon a minősitési táblázatot össze kellett volna állitani; a próba után — hisz egyeseket kétszer is kipróbáltak s volt egy teljes félóra a gondolkozásra — az iskolateremben egyszerüen le kellett volna szavazni, mert minden körülmények között – nemde? — az iskolaszék választ. De itt, ugy látszik — családi ügyek döntötték el a választást.

Mert hát a vége mi lett? Az, hogy a Novák-párti józan elem, mivel már félkettő felé járt az idő, hazament ebédelni s mivel az egész napot dolog nélkül el nem lophatja, hazament dolgnzni s mivel a másik párttal verekedni, dulakodni nem akart, otthagyta a választási szinhelyet. Igy a pártja megkisebbedett. Mig a másik párt, ahol a kétes alakok voltak, orditottak rendületlenül. Az iskolaszék azt vélvén a nép megnyilatkozásának, fél kettőkor Németh Andrásra, a legrosszabb orgonistára leszavazott. Őt hirdette ki az elnök Jánosházára megválasztott kántortanitónak. Azt pedig, aki a kitünő oklevelü, aki a jó kántor, aki már 4 évig dolgozott itt a nép érdekében, aki eszes, okos ember, azt mellőzte.

Hallható, hogy a választást megfelebbezik, megsemmisitik, de már hiába, a szégyent le nem mossák magukról, mert az iskolaszék gyáván viselkedett, nem mert meggyőződés szerint leszavazni, megijedt a fölbujtatott fenyegetéstől.

Megszégyenitő a választás a helybeli tanitókra azért is, mert náluknál egy sokkal fiatalabb tanitót választottak kántortanitónak. A tanulságot ebből mindenki le fogja vonni.

Karácsonyest a „Kath. Körben."

Nem valami jó lépcsőn kell felmenni a »Szixibe«, a kaszárnyaépületbe. A folyosója sem állt valami jó karban. Gidres-gödrös a kövezete, majd hogy a nyelvem el nem haraptam a nagy zökkenésekbe. A falak meg olyanok, mint a börtön falai. Ezektől és még sok mástól eltekintve, egyedül a játékra voltam kiváncsi.

Az igazán csekély belépődijat nem sajnáltam, mert volt mit néznem, volt mit látnom. A lányok az első sorban foglaltak helyet, utánavaló sorban a többiek, sokan, végre már kevés volt a hely. Számozott helyek nem voltak, tehát aki előbb jött, kapott ülő helyet, aki később, az vagy elment — nagy sajnálatunkra, mert érdemes volt megnézni a játékot — vagy pedig állnia kellett. Még ugy is kicsinek bizonyult a hely. Kit szidtak, mint a rendezőt, — pedig nem is volt.

Ezalatt pedig a kulisszák háta mögött folyt az öltözködés, rendezkedés. A darabban játszó leányok mamái szivesen segitettek az öltöztetésnél Novák Pál tanitónak, aki az egész pásztorjátékot egyedül rendezte. Szebbnél-szebb ruhák kerültek elő, melyeket a bájos angyalkákon és szavalókon láthattunk. A borbély sem volt rest, maszkirozta a gyerekeket.

Mikor már minden rendben volt, a csöngetésre a függöny felgördült és látható volt az első jelenet. Ezt egymásután követte a többi. Egyik szebb volt, mint a másik. A közönségnek az alakok közül mindjárt meg is tetszett az öreg Izmael, aki elszólásaival, tréfáival megnevettette. Hasonlóan tetszett az öreg Mihály pásztor. A játék vége felé a fiatal Pista pásztor vonta magára a figyelmet szép énekével, melyet meg is ujráztattak vele. A három király ruházata egész festői volt. A subickos képü gyerekeken is jót nevetett a közönség, mert olyan helyesen csillogott ki a szemük, meg a foguk a fekete arcból. Szépek voltak az énekek, melyek az egyes jeleneteket kisérték. Egyik-másiknak a dallama egészen fülbemászó volt.

A közönség kellemesen szórakozott, tanult. Azzal a kijelentéssel távozott, hogy a karácsony estét nem tölthette volna el jobb helyen.

Egyet nem hallgathatok el. Mi csak néztünk, gyönyörködtünk az apróságok feleletein, élveztük a szép játékot, de talán arra senki se gondolt, hogy ezt a kedves estélyt Novák Pál tanitó ur rendezte nekünk sok fáradtsággal, kitartással és ami fő: hozzáértéssel, amit az előadott pásztorjáték fényesen igazolt.

Örömmel vettük tudomásul, hogy a belépő-dijakból szép összeg folyt be. Körülbelül 105 korona és 30 fillér. Ebből leszámitva a kiadásokat, alighanem marad egy 70 korona. Szép kis összeg a jövendő és fellálitandó ifjusági-könyvtár alapja javára. — Igy kell egy csapásra két legyet ütni. Élvezzünk is és haszon is legyen belőle.

Az ünnepély végén — mikor a kis leányok szép verseiket elmondták és utána az éneket befejezték — Kristóf István lépett fel a pódiumra. Megköszönte az egybegyülteknek a nagy érdeklődését, de egyszersmind felszólitotta, kérte őket arra, hogy nyuljanak be a jobbik zsebjükbe és e szeretet ünnepén — mikor mindenki csak örül — adjanak a szegény világtalanok számára, kik ily nemes szórakozásban soha részt nem vehetnek. — A gyüjtést mindjárt — kalapba — meg is kezdte és hamarosan össze is gyült vagy 17 korona.

Ezért ő is köszönetet mondott mindazoknak, akik voltak oly kegyesek, szivesek és nagylelkűek a belépésnél felülfizetni; de köszönet azoknak is, akik juttattak a szegény vakok számára is.

---

rül. Otthon is volt. A ház előtt a töltésen üldögélt s veszekedett a feleségével, aki a pitvarban főzte a vacsorát. — Hát maga mit beszélt nekem, hogy elloptak a fából? szóltam hozzá közeledve. Joó János felugrott, lekapta a kalapját a fejéről s csodálkozva nézett a szemembe: — Ej, azért a haszontalanságért csak nem fáradott oda ki, tekintetes uram?

De bizony künn jártam s megolvastam mind a métereket. Megvan mind a hatvan. — Meg . . . Na, tekintetes uram, még ilyent se láttam, a mióta élek. Az Isten a feleségemet vegye el . . .

— Vegyen el téged, gazember! — hangzott a pitvarból feleségé hangja.

—. . . ha legalább hatszor végig nem olvastam azokat a métereket! S nem tudom, nekem ötvennyolcnál nem jött ki sehogysem több!

— Ugy kell lenni tekintetes uram, hogy azután is hibásan olvastam. Az aztán annyira megzavarta az érzésemet, hogy azután is hibásan olvastam. Mert nem venném fel tekintetes uram, ezért a faluért, hogy az én kezem alól elvesszen valami! Szegény ember vagyok, de sokat adok az effélére.

Mialatt ekként fogadkozott, egy suhanc állt meg a kapuban. Zsák volt a vállán, látszott, hogy Havadtőről hozta a malomból. A kapun keresztül bekiáltotta:

— Megmondta a havadtői zsidónak, János bá'! Azt özeni, hogy éjfélkor a fáért ott lesz kün az erdőben.

S azzal sietve tovább ment.

— Mi a szemed világát karatyolsz, te vizfejü? — förmedt Joó János a távozó suhancra, elvörösödve egész a füléig. Hogy nekem üzent a havadtői zsidó? Nekem? . . . Üzent az öregapádnak!

Most már megértettem mindent. Az én emberem ugyanis azt a két méter fát a zsidónak akarta eladni. De előbb kipuhatolta nálam, hogy nem lesz-e nagyobb baj belőle? S mikor aztán látta, hogy a kárba belé nyugszom: akkor üzent le Havadtőre, hogy majd az éjjel csakugyan jöhetnek a fáért. Arra nem számitott, hogy ilyen szaporán utána nézek a dolognak.

Szigorn tekintettel mértem az emberemet végig, aki zavartan, hebegve kapkodott szavak után:

— Csak nem teszi fel rólam tekintetes uram?

Erre a kérdésre nem feleltem semmit, hanem kezemet vállára téve, határozottan értésére adtam:

— Tudja mit, János? Most már ha az erdőből csak egy fél szál fa elvész, a bére bánja meg s amellett azonnal elcsapom! Érti?

— Értem, tekintetes uram!

Lesütött fővel kisért a kapuig s mikor magára maradott: nagy haraggal bement a pitvarba s megverte a — feleségét.

A reklám nálunk és egyebütt.

Sajátságos jelenség, hogy nálunk Magyarországon — ellentétben a külföld más államaival — milyen keveset törődik az iparos a nyomdafestékkel és igy közvetve a reklámmal. Pedig aki véka alá rejti az áruját és kellő avatottsággal nem közli a közönséggel, mit készit és mit gyárt: az manapság, [illegible] mily szorgalmas, tehetséges iparos légy[illegible] egyébként, éhen pusztulhat.

Nézzük csak a külföldi államok iparosait, de különösen az amerikait. Nekünk magyar iparosoknak fogalmunk nincsen arról, milyen rengeteg összegeket költenek a nagy ipari államok reklámra, nyomtatványokra és hirdetésekre. Csak figyelemmel kell kisérnünk a külföldi nagy napilapokat, a belletrisztikus és egyéb időszaki sajtót néhány hónapon keresztül és könnyen rájövünk, milyen eszközökkel dolgoznak egyebütt az iparosok, kereskedők egyaránt. Vannak nagy cégek, amelyek bizonyos lapnak egy oldalát vagy egy oldalnak jobb, bal, felső vagy alsó sarkát évről-évre bérbe veszik, ugy, hogy a közönség szinte megszokja, hogy azon a helyen csak annak az egy iparosnak vagy kereskedőnek a reklámját látja és olvassa. De ennek meg is van az a haszna, hogy annak az iparosnak az áruja azért kelendő, mert kitartóan és állandóan a közönség szeme előtt van és bármennyire költ is az iparos vagy kereskedő ilyen reklámra és nyomtatványra, tizszeresen visszatérül a nyomdafestékre szánt összeg az üzlet bevételében.

Hogy fogalmunk legyen róla, milyen mértékben veszik igénybe Amerikában a reklámot, legyen szabad felemlitenem, hogy például magában Amerikában évenként reklámcélokra sokkal többet áldoznak, mint amennyit a Német-birodalom, Franciaország, Olaszország, Ausztria és Magyarország a hadseregre költenek. A polgárháboru előtt csodaszámba ment, hogy a Fairbanks-féle gyár például háromezer dollárt költ hirdetésekre, holott ma ugyanezen a gyár évenként hatszáz ötvenezer dollárt áldoz reklámra.

Vagy mit szólunk mi magyar iparosok ahhoz, hogy a nagy newyorki áruházak évenkint négymillió dollárnál többet adnak ki hirdetésekre? Egy csikágói áruház, a Scars, Roebuch & Co. cég például ezerkétszáz oldalas katalógusokat küldözget szét; egy ilyen árjegyzék két kilót nyom és csupán az árjegyzékek postaköltségére ez a cég hatszáznegyvenezer dollárt fizet a postának.

És nálunk? Nálunk az az elv, hogy a reklám lehetőleg kevésbe kerüljön, de annál több hasznot hozzon. Hát lehetséges ez? Aki aratni akar, annak vetni kell; aki emelni akarja üzleti hasznát, jövedelmét, annak áldoznia is kell.

Nálunk azt hiszik az iparosok, hogy ha egy-kétezer reklámplakátot, vagy három négyszeri vasárnapi hirdetést megeresztenek: ez már fellenditi vállalatukat. Nagy tévedés! A közönség szemében az a célravezető, hatásos reklám, hogyha kezébe veszi lapját, ott találja a megszokott [illegible] egeknek egyugyanazon a helyen. A folytonos, állandó reklám annyira bevésődik az emlékébe, hogz adandó alkalommal ahhoz a céghez megy, amely fáradhatatlan a reklamozásban, az ügyes hirdetések változatos közzétételében.

Minden iparostársamnak, aki a reklám eszközeivel élni akar, azt ajánlom tehát, állandóan, kitartartóan vegye igénybe ezt a hasznos propagálását műhelyének. Akár plakátok, akár nyomtatványok, akár hirdetések utján akarja a közönséggel megismertetni áruját, iparcikkeit: csak ugy hozza az meg gyümölcsét, ha évenként nagyobb összeget vesz fel költségvetésébe erre a célra és ha szakadatlanul a közönség figyelmét magára irányitja. Mert föltétlenül csak akkor számithat jó eredményre, ha kitartóan reklámoz és évről-évre többet áldoz erre a célra. Sokan csakis a rendszeres és okos reklámnak köszönhetik a szerzett milliókat.

G. M.

Láz

és egyéb gyengitő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

SKOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ

biztosan kipróbált szer.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Kellemes izü és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, akik más szerekhez nem tudnak hozzányulni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.
Kapható minden gyógytárban.

A FELLEGEK.

A fellegek a társaim,
A nap az én szerelmem,
Ő birja minden vágyaim,
Mik ugy lobognak bennem.

Oh nap! Te tündöklő világ!
Csókolj magadhoz lágyan,
Elvesztett üdvösségemet
Benned mind föltalátam.

Gyarló a föld, az ember is.
Hazugság, bün itt minden,
Igazság, érzés, tiszta vágy,
Eszmény itt nincsen, nincsen!

Évák s kaján Luciferek
Uralják ezt a földet,
Egyetlen Ádám voltam itt
És engem is megöltek.

Az Évák bünök csókjai
Megfertőzték az ajkam!
Napom! Engedj megfürdeni
Szüz tiszta sugaradban!

S feledjem óh örökre el,
Hogy én is ott lenn jártam,
Hogy én is balgán, esztelen
Egy Éva-csókra vágytam.

PETERDI ANDOR.

Heti krónika.

A Polgári Kör tagjainak figyelmébe. Mivel a Polgári Kör könyvtára igen helytelenül volt berendezve, azért most teljesén átalakitom; ennélfogva minden könyv más számot kap. Hogy ezt minél hamarább keresztül vihessem, kérem a Kör tagjait, legyenek szivesek a náluk levő könyveket visszahozni, mert csak igy végezhetek gyorsan. — Természetes, ha a könyvtár igy átalakul, más katalógusra is van szükségünk, annál is inkább, mert a régiben az uj könyvek, de még a meglevők sincsenek mind bevezetve. — Ezt még egyszer a t. olvasóközönség beoses figyelmébe ajánlva vagyok kiváló tisztelettel *Király* János, a »Polgári Kör« könyvtárosa.

Uj rend a biróságoknál. Az egész országot érdeklő és szociális szemyontból is nagyfontosságu ujitást akart életbeléptetni már legközelebb az igazságügyminiszter. A terv szerint az igazságügyi hivatalokban megrefolmálják a szolgálatot s az egyhuzamban való hivatalos órákat hozzák be.

Műkedvelői előadás. A jánosházai iparosok és kereskedők önképző köre január 2-án a kaszinó helyiségében műkedvelő előadást rendez. Szinre kerül a Svihákok.

Kérelem a közönséghez! Özv. Makrai Józsefné férje halálával, aki 30 évig volt a község szolgálatában, 5 kis árvával rossz viszonyok közé jutott. A pillanatnyi nyomorán enyhitendő a nemesszivü, jótékony közönséghez fordul segélyért. Az adomány a szerkesztőséghez küldendő. Lapzártáig adakoztak: Szóllási Lajos, Dr. Marton Adolf, Lövinger Mór, Weisz Salamon, Koch Miksa 1—1 K; Bergstein Sándor, Friedlieb Sándor 50—50 f.

Járvány Kis-Berzsenyben. Hetek óta nagy pusztitást visz végbe a scharlach és difteritisz Kis-Berzsenyben. A legtöbb áldozatot a 16 és 20 éves fiatalok közül veszi. A lakosság rémülettel jár-kel az utcán, mindennap 2—3 halott van. S nem tud ellene óvakodni. A rettenetes jávány fellépése roppant vehemens. mert a beteg 2—3 nap alatt meghal.

A széplaki lisztburgonyagyár. A kereskedelmi miniszter tegnap értesitette a vármegye alispánját, hogy a mikosszéplaki uj burgonyalisztgyárnak a szokásos állami kedvezményeket megadja, ha a gyár az üzembe 420.000 koronát befektet, legalább husz magyar munkást és magyar tisztviselőt alkalmaz és termelési nyersanyagát magyar földön szerzi be. A gyár már megkezdte üzemet.

Az aradi vesztőhely sorsjátéka. Az az aradi vesztőhely megváltására és méltó megörökitésére alakult 13-as bizottság által rendezett tárgysorsjáték rohamosan közeledik a befejezéshez. A huzást január hó 8-án este 7 órakor okvetlen megtarlják a Vámházpalota sorsolási termében, politikai biztos jelenlétében. Az 1 koronás sorsjegy a huzás napjáig kapható minden tőzsdében és megrendelhető a bizottság központi irodájában: Budapest, VII. Akácfa-utca 39. A sorsjáték főbb értékes nyereménytárgyai a régi Nemzeti Szinház előtt épült csinos kiállitási helyiségben mindenkor megtekinthetők.

Uj vasut a Balatonhoz. A miniszter, Marton Ignác nagypécseli földbirtokosnak, a magyar kir. államvasutak Pápa állomásából kiágazólag Tapolcafő, Pápa ovácsi, Jákó, Farkasgyepü, Magyarpolány, Szentgál, Tótvázsony és Magyarbarnag községek érintésével a m. kir. államvasutak Balatonfüred állomásáig vezetendő, keskenyvágányu helyiérdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évi időtartamra megadta.

A modern ujságirás. ismeretes, hogy az olvasóközönség napjainkban milyen igényeket füz az ujságiráshoz. Nem lehet ma már a közönséget semmiféle ügyeskedéssel és csillogó külsőségekkel félrevezetni. Első sorban következetes, igaz és lélekből fakadó politikai irányt követel, amely nem a hatalom érdekei után szaladgál és nem üzleti célokat hajszol, hanem férfias, szivós és önzetlen munkával szolgálja a maga elé kitüzött irányt. Emellett a közönség jó és gyors értesültséget is kiván a laptól. Ma már a modern kor igényei szerint csaknem az express vonat is csigalassusággal közeledik. Telefonösszeköttetésekkel és sürgönyökkel bonyolitjuk le sürgősebb érintkezéseinket. Iperos, kereshedő, földbirtokos, köztisztviselő és minden intelligens ember ezer érdekszálakkal van a legfrissebb üzleti értesitésekhez, tőzsdei hirekhez és a napi események ismeretéhez füzve. Nem lehet megvárni, mig mások mindent előbb megtudnak és az események ismeretéből maguknak hasznot meritenek. Mindent megelőzve gyorsan és hitelesen kell értesülni az események lefolyásáról. Ez a mai kor legelső rangu kivánsága. Mindezeknek a feltételeknek teljes mértékben megfelel a »*Magyarország*«. amely az ország egyik legelterjedtebb és legtekintélyesebb politikai lapja és amely következetes, önzetlen és hazafias irányával rég kivivta a magyar közönség osztatlan elismerését és bizalmát. A »Magyarország« páratlan technikai tökéletességgel gyüjti össze naponkint a világeseményeket és juttatja azokat már kora reggel az olvasó közönség kezeibe. Nem kell várni félnapokat, mig valaki tájékozva lesz az eseményekről, mindenki a legtávolabb eső vidéken is már korán reggel megtudhatja, mi történt a nagyvilágban? A »Magyarország« értesülései megbizhatóak, tudósitásaik igazak és érdekesek. Emellett minden sora oly válogatottsággal van szerkesztve, hogy mindenki bizalommal viheti be a lapot családi körébe is. A »Magyarország« kiadóhivatala (Budapest, Teréz-körut 10.) párkinek kézszéggel küld mutatványszámokat. A »Magyarország« előfizetési ára egy hóra 2 K 40 f, negyedévre 7 K.

Gazdátlan nyeremények. A legutóbb kiadott hivatalos kimutatás szerint a Jószivsorsjegyeknél több mint 32.000 olyan nyeremény van, amelyért még nem jelentkeztek, nyilván azért, mert e sorsjegyek tulajdonosai nem tudják, hogy sorsjegyük ki van huzva. Igy van ez a többi sorsjegyeknél is és mivel ezek a nyeremények bizonyos idő mulva elévülnek, mondhatni, hogy sok millióra menő vagyon pusztul el ezért, mert a sorsjegybirtokosok nem elég gondosak és nem járatnak megbizható sorsolási lapot. Ennélfogva akinek sorsjegyei és más értékpapirjai vannak, az ne mulassza el, hogy előfizessen a Pénzügyi Hirlapra, amelynek sorsolási melléklapját, a Pénzügyi Utmutatót a magy. kir. belügyminiszter mint teljesen megbizható szakközlönyt, — a magy. kir pénzügyminiszter pedig mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közlönyt hivatalosan ajánlott. A lap előfizetői a januári számmal ingyen kapják a Pénzügyi és Tőzsdei Évkönyvet, amely értékpapirbirtokosokra fontos tudnivalókon kivül tartalmazza a kezdettől fogva kihuzott, de kifizetés végett még be nem mutatott összes sorsjegyek és más értékpapirok jegyzékét, ugy hogy abból mindenki maga is meggyőződhetik, hogy vajjon sorsjegye ki van-e már huzva, vagy nem. A Pénzügyi Hirlap előfizetési ára egy esztendőre az összes mellékletekkel együtt 8 korona, mely összeg legcélszerübben postautalvánnyal küldendő be a kiadóhivatalba VII., Rákóczi-ut 44. szám alá.

Bíróválasztások. A celldömölki járás több községében a községbirák lemondtak ezen tisztségükről. Az alispán a választások helyettes elnökéül a következőket küldte ki: Karakó és Nemeskeresztur községekbe Illa Antal barabási lakóst, Alsó és Felsőmesteribe Bárdossy Zoltánt, Kemenesmagasiba Vidos Benőt, Szergénybe Hannig Jánost, Bobára Porkoláb Mihály drt., Kemenespálfára Nagy Antalt, Egyházas- és Várkeszőre Németh Gyulát, Borgátára Fenyő István.

CSARNOK.

Az állatimádásról.

Ázsiában még ma is sok millió ember hiszi, hogy némely állat az emberrel jót, vagy rosszat tehet, mert benne isteni erő lakik, valamint, hogy némely emberfaj az állattól származik.

Különösen a hinduk vallják ezt, kik többnyire állatimádók, habár számuk a Nyugat eszméinek terjedése nyomán, lassan, de folyton alább száll.

A hindu szent állatok sorában első helyen a hanumán nevü majom áll, melynek hazája közép- és északi India hegységei. A szent majomnak egy-egy példánya némelykor a londoni állatkertben is látható. Alakjára nézve egy ezüstszürke szinü kabátba öltözött alacsony termetü vén négerhez hasonlit; fekete arca, keze [illegible] szürke szőrmével fedett többi testrészétől nagyon elütnek.

A hindu legenda szerint, midőn Visnu isten — a mindenség fenntartója — Ramá testében Ondo országon uralkodott, Sita nevü feleségét Ravan óriás elrabolván, Ceylon szigetére hurcolta. Ramá rögtön hadat üzenve, sereget toborzott, hogy feleségét vissza vegye, az óriást pedig megbüntesse. Dél felé vonulván, a majmok seregesen segitségére jöttek; de midőn Ramá a tengerhez ért, tovább nem nyomulhatott, mire a majmok testeikkel hidat képeztek, melyen a katonák a szárazföldre jutottak.

Oly helyeken, hol a majmok seregesen járnak, számukra eledelt tesznek le, mely aztán hamar elfogy.

Az indiai alkirály simlai nyaralójának szomszédságában a hanumanok egy elég diszes épületben laknak, hol külön e célra kirendelt szolgák gondozzák és finom élelemmel látják el őket. A szent majmok a szomszéd kertekben és veteményes földeken iszonyu pusztitást visznek véghez, sőt városokba és a közeli falukba is ellátogatnak, hol mindent felfalnak, ami kezük ügyébe esik.

Ezelőtt husz évvel a szegény kulik, akiknek termését a majmok rendesen tönkre tették, arra kérték az európaiakat, hogy mentsék meg őket a pusztitó állatoktól. Egy európai tiszt csakugyan agyon is lőtt egy majmot, de a tömeg annyira felháborodott, hogy a tisztet csak nagy nehezen menthették meg a nép dühétől.

A tehén Indiában szintén sokáig a szent állatok közt szerepelt és leölését halállal büntették. 1875-ben a benszülött katonák Indiában állitólag azért lázadtak fel, mivel a kormány azt kivánta, hogy a katonák Delhiben készült töltényeket használjanak, melyek állitóleg tehénzsirral voltak bekenve. Ha valamelyik hindu véletlenül tehenet öl meg, hosszu és kinos vezeklésen kell átmennie, melynek lefolyása alatt becstelennek és tisztátalannak tartják. Bárhol követte is a bünt, a Ganges vizéhez kell zarándokolnia, hogy iszonyu vétkét abban lemoshassa.

Mindezek ellenére azonban a meddő és gyenge teheneket éhen hagyják elveszni, a bramirok törvényeivel pedig nem ellenkezik, ha a bikaborjut anyjától elveszik és elpusztitják.

A tehén eme tiszteletének eredetét sokan abból magyarvzzák, hogy az ó-kor törvényhozói ezen állatfaj elpusztulását ily módon akarták megakadályozni. A tehenet azonban minden szent volta mellett is rendesen fejik, mig az ökörrel a legnehezebb munkát végeztetik. Annál jobb dolga van a bikának, mely mindenütt szabadon barangolhat, a mezőn a rizst és a buzát, a bazárokban pedig a legfinomabb zöldségeket felfalhatja. A szegény kuli legfeljebb azt teheti, hogy a bikát tulajdon földjéről a szomszéd földjére hajtja.

Nandi, a Siva szent bikája, állitólag hófehér volt s az isten annak hátán szokott ülni.

Képet a hinduk óriási alakban terméskőből ki szokták faragni s a sziklatalapzaton fekvő szobor fejjel rendszerint a Siva temploma felé néz.

A kigyók imádása is leginkább Indiában van elterjedve. A kobrát Seshnagnak, vagyis a világ támaszának nevezik. Összefont testén a Vishnu szokott megpihenni. A hegyekben lakó több néptörzs nevét a szent kigyótól vette. A borzasztó és marásaival biztos halált okozó kigyót minden igaz hivő hindu imádja, mert szerintük az istenek és démonok bizalmát birja.

A kigyó imádására szánt templomok ugyan nincsenek, de vannak egyes, a kigyóknak szentelt oltárok, melyek előtt a hindu ájtatosságát végzi.

A nagy panchimin-it, vagyis a kigyók ünnepét egész Indiában szigorúan megtartják s a szent kigyó kis szobra majd minden házban megtalálható.

Az ártatlan kigyók kipusztítása ilyenformán sok nehézséggel jár, mert jóravaló hindust a világért sem lehetne rávenni, hogy az általa szentnek tartott és imádott kigyót agyonverje, még ha tulajdon feleségét vagy gyermekét megölte volna is. Ezidőszerint Indiában a mérges kigyók által megölt benszülöttek és európaiak száma évenkint 3—4 ezerre rug.

Szerkesztői üzenetek.

H. S. Keszthely. A fogadást ön vesztette el, mert tényleg letartóztatták a borhamisitásért börtönre itélt tapolcai kereskedőt. Ujévre szabadul ki a börtönből. Legközelebb más oldalról lesznek megvilágitva. Az humbug volt az ő részükről, hogy az igazságügyminiszter utján kegyelmet kaptak volna. — *S. Helyben.* Ha valamely tanito növendéke tollba mondva nem tud hiba nélkül irni, s megbukik, ez nem érdekel bennünket, a szülők baja, mert hiába fizetett. Még ezzel is foglalkoznánk?

Gabona-árak

— 1909. dec. 14-én. —

Salzberger Rudolf jelentése szerint:

Buza	13·— 13·10	korona.
Rozs	8·90—9·—	„
Árpa	6·80—	„
Zab	7·00—7·20	„
Bab	9·—	„
Tengeri	6·—	„

pr. 100 kgr.

Irányzat lanyha.

Figyelem!

Készpénzkölcsönök, Jelzálogkölcsön 4%, 4½% és 5% amortizációra. **Konvertálás, Személyhitel** (bankpénz 1—2 kezessel, magánpénz kezes nélkül). Örökségek vétele, vállalatok financirozása, Részvénytársaságok alapitása, fizetésképtelen kereskedők kiegyeztetése, valamint

adás-vétel

birtokok, házak, gyárak, üzletek, kávéházak, szállodák, vállalatok eladását vagy vételét közvetiti gyorsan, kulánsan

ADLER és SINGER

Ált. Forgalmi [illegible]

BUDAPEST: József-körut 21.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi

alkálikus természetes savanyuviz

Bor, pezsgőhöz a legjobb ital.

magyarországi Raktár: Bpest, V. Zoltán-u. 10.

Gyümölcs eladás.

Szállitok finom faju almát.

500 db.	piros alma	10—	K
1000 »	» »	18—	»
500 »	rózsa »	17—	»
500 »	gyöngy »	17—	»
500 »	mosánszki alma	16—	»
500 »	bőr alma	19—	»
500 »	Ranet alma	20—	»
500 »	Arany Ranet	22—	»
50 kg.	finom alma	16—	»
100 »	finom »	31—	»
50 »	Ranet »	20—	»
100 »	Ranet »	39—	»
100 »	körte	7—	»
100 »	császár körte	8·50	»
100 »	vaj körte	10—	»

Csomagolás ingyen. — Utánvét.

Friedman Mihály, Győr.

Eladó

egy igen jó **billiard-asztal** (forgatható) dákókkal és golyókkal együtt. — Értesitést ad a Sörházban: **Krenn József**

Kiadó

azonnal, egy nagy **üzlethelyiség, lakással, JÁNOSHÁZÁN,** a vásártéren, az ujonnan épült — (Kovács-féle házban.) — Bővebb értesitést ad a kiadó hivatalunk — vagy a tulajdonos **Kovács szállodás DEVECSERBEN** (Nemzeti szálló.)

Stock-Cognac Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből, BARCOLA.

Egyedüli Cognac-gőzfőződe állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható Jánosházán:

SINGER SÁNDOR üzletében.

Halló! Halló!

A) Tudod-e, mi a világ legnagyobb szenzációja?

A) Dehogy, dehogy. A **Blériot-féle szövetek,** amelyek csak

CSEH KÁLMÁN és FIA

áruházban kaphatók. Mesés szövet és olcsó. **12 forintért** már szép divatos zakkó öltönyt csinál, vagy szép felöltőt, vagy télikabátot.

Meggyőződhetik bárki, csak nézze meg a **kirakatot,** ott az árak feltüntetve vannak.

Kivánatra mintákat házhoz küldünk.

Elsőrendü munkaerő és szabász.

Cseh Kálmán és fia

férfi-szabók.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villameröre berendezett könyvnyomdájában Celldömölk.